

# Undirgravingarvirksemið

Háttvirdi lögtingsformður okkara Jógvan Sundstein gramdi seg eitt kveldið herfyri í útvarpinum um, at virðingin manna millum fyrri tinginum var so sum so. Serstakliga vanvirðisliga viðferð fekk tingið av landsstýrinum.

Ætlanin var helst at fáa okkum lurtarar at halda, at henda vanvirðing einans stavaði frá øðrum samgonguflokkum enn hansara egna, sambands- og sjálfstýrisflokkinum.

Vit hava dømi um, at sambandsflokkurin eitt nú saman við framburðs- og fiskivinnuflokkinum á sinni dróg mál niðan í tingið, ið als einki átti at havt við ta ávíska mál at gera. Nevnliga neytamálið.

Í hesum máli vóru greiðar lögtingslógarásettar reglur at halda seg til. Tann stovnur, ið vegna serkunnleika til smittuvanda v.m. í samband við djórainslutning, umsat hesi mál, varð av opportunistiskum politiskum kreftum settur til viks í royndunum at framleika eina fólkaøsing, mettaða av vanvirðing fyrri landsins lógum og lóggevandi myndugleika okkar, tinginum.

Hesum piratmáli vóru idnastu breyðpolitikarar okkara sinnaðir undirhonds at geva lika so piratkenda viðgerð á lögtingi, ið í veruleikanum einki sulti havt við hetta mál at gera.

Vit minnst, hvussu hesin skemdarleikur fór. Tingmenn gingu klossurnar uppi nakka í mótmæli móti landsins lógum, sum neyván á nokrum øðrum øki hava vognast frægar enn júst landsdjóraleknastovninum viðvikjandi.

Fegnir gjørdur hesir garpar seg til lögbrótarar fyrri tann stökkuta lótvinning, ið hvør í sinum lagi vøntaði sær av hesi anarkistisku framferð.

Verður hugt gjølligari at hesum hendingum, so vóru hesi mótmælistiltøk neyván meiri rættvis ella legal enn mótmæli sjómannafelagsins, ið dómur spurdist burturúr fyrri teir, ið á sama hátt vardu sök sına sum longst. Hetta

serstakliga um tikið verður við, at politiskir sokallaðir ábyrgdarpersónar ikki gingu av vegnum fyrri at gera seg inná privatfólk við øðrum áskoðanum í hesum máli.

Landsstýrið, ið enn ikki var nýskipað, lat seg tó ikki kroysta til at taka undir við hesum ófliggjaskapi, men vardi virðiliga landsins lógir og virðingina fyrri tinginum.

Annað er so tað, at tað avgjørt ikki var av tilvild, at søguliga neytaskipið kom undir land júst tá. Ti vituligt er, at hetta skuldi nýtast av sambandsflokkinum til at leggja trýst á ávísan landsstýrisflokk, ið samráðast skuldi við um skipan av landsstýri júst hesar somu dagar.

Men landsstýrinum við javnaðarflokkinum á odda lá fremri at verja lógir okkara enn undir givnu umstøðunum at snirkla seg fram til ivasamt samgongugrundarlag við sambandsmenn, treytað av úrslitinum av neytabingo teirra.

Fremstir í hesi ólátaða ágongd á tingi stóðu sambandsmenn og framburðs- og fiskivinnuflokkurin.

Ekspertisuna hevði hesin seinni, sum kom í eygað við líknandi samfelagslemjandi tiltøkum, sum kortini ikki annað spurdist burturúr enn tað, at land okkara varð lagt lamið uttan orsök — og so tað, at rebellurin fekk sær politiskt bein.

Tað óvæntaða kom eisini burturúr tá, at hesin Adolf Hansen sum einasti foroyingur frá tinginum fekk tilsegn um figgarligan stuðul til stovnssetan av »alternativari fiskasølu«. Men so eiðasørt at rebellurin síðan hevur latið við seg koma fyrri at tryggja okkum hægstu útflutningsprísir, tiansheldur stuðla útróðrarmonnum okkara til sjálvri at selja egna framleiðslu.

Men politiska vinningin burturúr neytamálinum ætlaði sambandsflokkurin sær einsamallur og skikkað sær so undir samgongusamráðingum við aðrar flokkar, at greitt var, at hesar samráðingar einans vóru lótir, eftirsum teir kortini høvdu sett sær fyrri at »framprovokera»

nýval, sum eitt nú neytamálið skuldi fáa teir sterkt burturúr.

Men gakk. Aðrir tóku seg enn einaferð saman um loysn av samfelagsmálum, ið enn lógu á láni, og nýval sambandsins varð av ongum.

Jógvan harmast um vanvirðingina, sum ræður samgongumanna imillum fyrri tinginum. Sambandsmenn kasta nú fólkaflaksmenn hetta sama fyrri — og tað við avgjörðum rætti.

Dragsan fólkaflaksmanna av lögtingsmálum niður á teirra elskaða danan er feskaða dómi um vanvirðing — ikki bara fyrri okkara tingi, men eisini tingi dana. Piratpartapolitikur teirra á heima- sum danatingi hevur higartil ikki tænt øðrum endamáli enn at stinga kílir imillum tær politisku framtakskreftir her á landi, ið hóast partapolitikar ójavnar, hava sýnt samstarvsvilja til loysn av átróðkandi samfelagsmálum.

Eyðsýnda vanvirðing samgongumanna fyrri háttvirda tingi okkara er at harmast um. Mest sjálvsagda orsök til hetta vána lag er ivaleyst ta sjálvsøkni, ið seinnu árin hevur sermerkt landsstýrispolitik okkara — eina tænaðu fyrri aðra úr enda í annan.

Aðalorsøkin er tó hon, at landsstýrismenn okkara, allir sum ein, ongan lut eiga í neyðugu virðing og fyrilitinum mótvægis til samfelag, teir hava átiðið sær at stjórna. Hava ella vilja ikki fata, at teir eru komnir á hasar sessir sum úrslit av fólksins álit til stýrisfyriskipanarreglur okkara, sum eingin undan teimum áður hevur sölkað so dyggiliga.

Pilatus var á sinni áskoðari til søguliga vønd, ið honum ikki varð vundur at fyrirbyrgja, hvussu feigin hann so kanska vildi tað.

Hvøði ikki annað val enn at tváa hendurnar. Men til tvátt av politisku óhamskunni, ið sitandi landsstýrissamgonga slóðar eftir sær, skal annað og meira til enn fingravatn Pilatusar.

Rán.

góður helmingur av umsøjarunum antin hevði students- ella HF-próg.

So grundað á vanligu til-lærda kunnleikastøðið var tað kanska ikki burturvið, at hesi ungu við góðum 10. klassaprógum kortini ikki kundu gera seg galdandi í kapping um lærupláss, ið fyrri bert fáum árum síðan var vanligt at seta við 17-22 ára gomlum við vanligum realskúla- ella 9./10. floksprógv, fyrri ikki at tala um tey mongu, ið beinleiðis úr fólkaflaksmenn kasta nú fólkaflaksmenn hetta sama fyrri — og tað við avgjörðum rætti.

Tað er einki dulmál, at stóra arbeiðsloysi kring landið, serstakliga millum yngra fólk, er ein av høvuðsorsøkunum til hetta skeiva lag.

Frægar enn yrkisloysi er sjálvsagt eithvørt lærupláss — sjálvt fyrri ungafólk, ið hóast 13 ára skúlagongd ikki kann fáa arbeiði ella viðari útbúgving, samsvarandi teimum vónum, tey í sini tíð høvdu til longri lestrarlæru. Tá áðanast má, at eisini innan sokallaðu hægri stovrini er kappingin hørð. Arbeiðsloysi hevur eisini gjørt vart við seg har.

Hóast vælgrundaða virðing fyrri privatu sum almennu umsiting okkara, fyrri handverki okkara, fyrri fiskivinnu okkara, fyrri byggidnaði okkara, so má áðanast, at læruplássini á hesum økjum eru samfelagsliga kostnaðarmikil, um hóttaglæðið, óofficielt krav um 13 ára skúlagongd, framvegis skal verða galdandi.

Ikki minni dyrt er tað fyrri tey, ið fáa hesi lærupláss, um hugsað verður um, at hesi tá kundu havt 3 ára lærutíð aftanfyrri seg.

Ikki er tað sørt, at sokallaði »dynamikkurin« í

samfelagnum eisini liðir undir hesum.

Sjúkrasystraútbúgvingin er dómi um eitt hitt fyrsta arbeiðsøki, ið kom at liða undir óofficiella kravinum um antin HF- ella studentspróg.

Sjálvsagt, tí henda læra var meiri dæmlið fyrri yngri konufólk og seinni eisini mannfólk enn so mangar aðrar. Lærusekjandi hava her sjálv, við kapping um ivmarkað starvsøki, verið viðvirkingandi til setan av krøvum, ið ikki veruliga hava so almikið við útbúgvingina at gera sum so.

Tað er avgjørt yniskiligt at almenna kunnleikastøði mánna millum skal liggja á javnt ella yvir tað, 13 ára skúlagongd skuldi tryggja.

Meti kortini, at hetta sjónarmið avgjørt kann verjast, um veruliga krøvini fyrri lærlingaupptøku verða at halda á støði, samsvarandi 9-10 ára skúlagongd. Tí av livinu og samskiftinum annars við ymsar aldurs- og vinnubólkar verður helst meiri lært enn við trimum til fyra skúlaárum afturat.

Hetta er tó treytað av, at samfelagið sum so og vit hvør í sinum lagi evna at víðurkenna virðið av tí kunnleika, eitt vælskipað og skilagott arbeiði kann hava fyrri hin einstaka.

Til tess krevja vit trygg starvsviðurskipti á arbeiðsmarknaðinum. Kunnu, um so skal vera, ikki longur liva við afturvendandi og nú vaksandi arbeiðsloysi. Mugu sýna hoveika virðing fyrri teimum, sum í dagliga arbeiði teirra leggja virði eftir seg til samfelagið — uttan at hava stundir til at meta um, um frálika arbeiðsføri teirra er grundað á hesa ella hina skúlagongdina.

Men í seinna enda er skeivt framhaldandi at fyrigikla ungdominum, at hetta ella hitt prógv, er tað, ið til skal, um framtíð

teirra skal roynast ljósari enn t.d. foreldranna.

Úrslitini av hesum kenna vit í dag. Meginparturin av ungdomi okkara heldur áfram í skúlanum eftir 10. flokk, og tianverri mong teirra, tí tey ikki vit sær annað at taka sær til — og kanska eisini, tí tey seinnu árin hava lært, at HF- ella studentsprógv hóast alt er frægasta borgin fyrri, at samfelagið egnir tey við einhvørjum lærupláss, sum ungdomur annars við styrti skúlagongd skuldi verið sjálvskrivaður til.

Henda kuvøstulivera, ið miðleys framhaldsskúlagongd í vissan mun má kalast, roynist samfelag sum teim ungu stundum dyr. Men so leingi starvmøguleikar okkara eru so út av lagi vánaligir og so leingi skeivu krøvini til læru her á landi ikki verða rættað er lítið annað hjá hesum ungdomi í at velja, enn framhaldandi at ganga í skúla, um so skal vera, at tey ikki skulu verða við skerðan lut, sjálvt tá tað snýr seg um skómakara- ella háfríðk-anarlærupláss, har handlagið skuldi verið meiri avgerandi enn latin ella integralkrøknin.

Men júst handlagið og ansurin fyrri tí skapandi er tað, vit seinnu árin samtykkjandi hava undir-mett. Og fá eru tey, ið rættuliga vilja víðurkenna tað virði, skapað verður eitt nú av fiskavirkisfólki okkara úti um landið.

Skal skil koma á útbúgvingarstøði okkara, fjøltáttadari vinnu og hinum einstaka at gagni, verða vit í stundini at gera upp við okkum sjálvi, hvaðar vit ætla okkum við hesum samfelag og um mannaverdug arbeiðskor ikki eisini kunnu skapast burturúr vanligu virkis-hugi fólksins — væl at merkja, um vit fáa teimum arbeiði.

Rán.

## Hvat vilja vit við skúla-skapi okkara

Alt hitt besta fyrri hvønn einstakan og tjóðina sum heild, vóna vit sjálvandi.

Orsøkin til at undirritaði setur sær henda spurning er, at eg nú um dag-

arnar kom í samband við fólk, ið hevði søkt ávist lærupláss.

Viðkomandi genta, ið var fitt og frýntlig og í allar mátar skilagóð,

kundi ikki verða tikin við, tá veljast skuldi millum umsøjararnar allar til hetta annars vanligu skrivstovulærupláss.

Orsøkin var hon, at ein

**Undirritaði teknað seg sum haldara av Sosialinum**

Navn: \_\_\_\_\_

Bústaður: \_\_\_\_\_

Kannað posthúsi um \_\_\_\_\_

Opostað  
(SOSIALURIN  
ræddur  
postgjørd)

19

**sosialurín**

Postbox 76  
3800 Tórshavn